

LUNDS
UNIVERSITET

350

Ehälsotjänsters påverkan på sjukvårdspersonalens arbetsmiljö

GUDBJÖRG ERLINGSDÓTTIR EAT LTH LUNDS UNIVERSITET

gudbjörg

- Företagsekonom, organisationsteoretiker
- Docent I arbetsmiljöteknik
- Forskning om reformer/förändringar bla NPM
- 2012 – om införande av ehälsotjänster
 - Projekt finansierade av AFA och Vinnova
- Koordinering av ett tvärdisciplinärt ehälsotema 2015-2016: eHealth: For Better for Worse, in Sickness and in Health (Pufendorfinstitutet, LU)
- Koordinering av samarbetsplattformen: eHealth@LU: Joining Forces for Sustainable eHealth Solutions 2017-2020 (forskare, offentlig sektor och företag)

Ska prata om

- eHälsa nationellt
- Patient access till journalen via internet, eJournalen
- Summering
- Rekommendationer

eHälsa nationellt

Nationella strategier

- **2006** Nationella IT-strategin
 - Fokus på tekniken
- **2010** Nationell eHälsa
 - Fokus på införande användning och nytta
- **2013-2018** Nationell handlingsplan
 - Beställning och uppföljning av projekt
- **2016 Vision e-hälsa 2025** – bli bäst i världen 2025
 - Ta vara på de möjligheter som digitaliseringen för med sig, bli bäst i världen 2025
- **2017-2019** En gemensam handlingsplan
 - Samordning av regelverk, begreppsanvändning och Standarder

Argument för digitalisering av vården

- Öka patienternas makt (patient empowerment)
- Ökad delaktighet
- Ökad tillgänglighet
- Bättre patientsäkerhet
- Bättre service
- Skapa självservice
- Öka effektiviteten
- Stödsystem
- Digitaliseringstrenden

Patientåtkomst till journalen via nätet

Kärt barn har många namn

Hälsokonto

Journal på nätet

Journalen

e-tjänsten Journalen

Min journal på nätet

eJournal

Journal via nätet

Patientåtkomst till eJournalen

- LUL 2012
- Region Skåne 2014
- Rikstäckade 2017

- Vissa områden undantagna från början – tex psykiatri
- Region Skåne öppnade eJournalen i vuxenpsykiatri 2015

Tjänsten i landsting och regioner

- Tjänsten tillämpas på olika sätt på olika håll i landet
 - Olika system – olika tekniska förutsättningar
 - Olika lokala tolkningar av regelverk och lagar
 - Olika sätt att se på vad som är lämpligt
- Inera: enhetligt obligatoriskt regelverk

eHälsotjänsters Påverkan på Sjukvårdspersonalens Arbetsmiljö

JOURNAL VIA NÄTET

Afa projekt

- Syftet med projektet var att ta fram kunskap för att förebygga arbetsmiljöproblem vid utveckling och införande av eHälsotjänster, samt att sprida denna kunskap för bättre förståelse vid liknande framtida införanden.
- Inom EPSA-projektet har vi haft fokus på hur arbetsmiljön i vården påverkas av eHälsotjänster som är framtagna för patienter och då speciellt eJournalen
- Projektet har pågick mellan 1/1 2014 – 31/6 2017

eJournalen i Region Skåne

- Patienten väljer om han/hon vill läsa anteckningar direkt eller vänta i två veckor.
- Fliken ”tidiga hypoteser/särskild information” finns i journalsystemet. Information som skrivs där är inte tillgänglig online.
- Inneliggande patienter i vuxenpsykiatrin (ca 5%) får tillgång till journalanteckningar via internet först fyra veckor efter att anteckning gjorts.

Enkäter i Region Skåne

- Tre fullpopulations webbenkäter, baseras på förlagor från Harvard
 1. Före enkät i vuxenpsykiatri (sept - okt 2015)
 - » 29% svarsfrekvens (871 av 3017)
 2. Efter enkät (1½ år) i vuxenpsykiatri (mars - april 2017)
 - » 28% svarsfrekvens (699 av 2521)
 3. Efter enkät (2 år) i somatiska vården (maj - juni 2016)
 - » 20% svarsfrekvens (2376 av 11839)
- Mellan 35 – 40 frågor per enkät

De frågor som tas upp

- Påverkan på patienter i vuxenpsykiatri
- Förändringar i dokumentationspraxis
- Personalens säkerhet och patientsäkerhet
- Personalens generella uppfattning om e-tjänsten

Påverkan på patienter i vuxenpsykiatri

	Instämmer	Före	Efter
Förstå sin hälsa och sitt medicinska tillstånd bättre		30%	15%
Oroa sig mer		58%	33%
Komma ihåg sin vårdplan bättre		48%	20%
Sköta om sin hälsa bättre		11%	6%
Vara mer benägna att ta mediciner enligt ordination		18%	8%
Känna att de har mer kontroll över sin vård		44%	23%
Vara bättre förberedda för besök		31%	17%
Lita mer på mig som vårdpersonal		27%	14%
Tycka att innehållet i journalen är mer förvirrande än till hjälp		53%	25%

Före: Bland mina/våra patienter som läser sin eJournal från psykiatri, kommer en majoritet att:

Efter: Generellt sett, när jag tänker på mina/våra patienter som har läst sin journal från psykiatri via e-tjänsten Journalen, tror jag att de:

Jag är mindre uppriktig i min dokumentation sedan införandet av eJournalen

Profession/tillhörighet	% samt antal som har svarat Ja
Läkare somatisk vård	22% (154)
Psykologer somatisk vård	36% (35)
Sjuksköterskor somatisk vård	10% (78)
Läkare vuxenpsykiatri	38 % (36)
Psykologer vuxenpsykiatri	62% (39)
Sjuksköterskor vuxenpsykiatri	18% (34)

eJournalen påverkar risken för att jag ska bli utsatt för hot och våld

Profession/tillhörighet	% samt antal som har svarat att risken har ökat
Läkare somatisk vård	23% (157)
Psykologer somatisk vård	25% (24)
Sjuksköterskor somatisk vård	13% (99)
Läkare vuxenpsykiatri	42% (38)
Psykologer vuxenpsykiatri	25% (15)
Sjuksköterskor vuxenpsykiatri	23% (42)

Det var även möjligt att välja följande svarsalternativ; Risken har minskat, Risken är oförändrad samt Ej aktuellt

Patientsäkerheten har blivit bättre sedan införandet av eJournalen

Profession/tillhörighet	% samt antal som har svarat Ja
Läkare somatisk vård	7% (49)
Psykologer somatisk vård	30% (29)
Sjuksköterskor somatisk vård	13% (97)
Läkare vuxenpsykiatri	21% (19)
Psykologer vuxenpsykiatri	18% (11)
Sjuksköterskor vuxenpsykiatri	26% (44)

Kommentarer om effekter av eJournalen

- *”Vi har funderat mkt över ordval i journaltext. Ska man skriva för medicinska kollegor eller för patienter” Enhetschef psykiatri*
- *Det är alldeles uppenbart att man tänker mer på vad man skriver vilket kan vara till men för patienten eftersom det finns information som kan vara viktig att framföra till kollegor t.ex. vid psykisk sjukdom, cancer etc. Detta kan vara information som kan vara oroande eller icke önskad av patienten men som kan påverka bedömningen.” Läkare somatisk vård*
- *Journaltexterna blir numer så korta att jag ofta själv inte förstår vad jag skrivit vilket nog inte är så bra ur patientsäkerhetsperspektiv” Läkare*
- *”E-tjänsten medför att jag och flera med mig inte skriver all info i journalen vilken kan påverka samarbete och patientsäkerhet inom vården negativt” Psykolog vuxenpsykiatri*

Summering

FUNDERINGAR OCH FRÅGOR SOM BEHÖVER BESVARAS

Effekter på det egna arbetet

- Effekter på det egna arbetet
 - Ändrat sätt att skriva i journalen
 - Menprövning i skrivande stund
 - Tänker mer på formuleringar
 - All information förs inte in?
 - Effekter på patienter
 - Mindre påverkan än vad man trott
 - Både positiva och negativa
 - Mer påverkan inom psykiatrin
- => Vi behöver fördjupade studier av hur detta ser ut i praktiken

Behov av diskussion om:

- Hur journalen bör skrivas
 - vad ska stå i den?
 - hur ska det skrivas?
 - ska patienten ha tillgång till all information?
 - kan journalen användas mera medvetet som kommunikationsverktyg med patienten?

I ett vidare perspektiv behövs medvetenhet om:

- Att invånartjänster även kan påverka vårdprofessionernas arbetsmiljö
- Att även positiva förändringar kräver ändrade rutiner och initiala investeringar
- Ansvar för arbetsmiljö vid implementering
- Mer forskning

Rekommendationer

Rekommendationer

- Regioner/landsting behöver bli mer medvetna om att de har ansvar för och behöver hantera både arbetsmiljön för sina anställda och informationen till patienter vid införandet av invånartjänster såsom eJournalen.
- Det är viktigt att beakta patientsäkerheten vid införandet av eJournalen.
- Vid införandet av invånartjänster såsom eJournalen behöver de anställda som berörs få kontinuerlig information och utbildning både vid implementeringen och när tekniken förändras eftersom både arbetsmiljö och patientsäkerhet kan påverkas.

Rekommendationer

- Det är viktigt för landsting/regioner att använda flera olika informationskanaler när de ska nå ut till de anställda.
- Anställda inom hälso- och sjukvården möter allt mer pålästa och delaktiga patienter, detta påverkar deras arbetsprocesser och beslutfattande, landsting/regioner behöver hitta sätt att stödja de anställda i detta arbete.
- Anställda inom hälso- och sjukvården tycker att det är viktigt med utvärdering av införda system.
- Digitala system som införs för att stödja personalen bör utvecklas iterativt nära personalen, så att de utformas enligt deras behov och önskemål.

Och en reflektion

- För att få hållbara ehälsotjänster och system så behöver de fungera för BÅDE invånare/patienter och vårdpersonal
 - Det ska inte vara en “tävling” mellan de olika perspektiven
- Det finns tex en stor potential i praktisknära lösningar som gagnar både patienter och vårdpersonal och ökar kvaliteten av vården

Tack till:

- AFA försäkring som möjliggjort två av studierna
- Region Skåne för bra samarbete
- Doktorand Lena Petersson
- Er för att ni lyssnade 😊

LUNDS
UNIVERSITET